

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון י"ב אב תש"פ | דף היומי בבלי: שבת קמט | דף הכולל: עירובין פח.
דף היומי בהלכה: מסימן ת"ק סעיף ב' עד סעיף ד'.
מוסר: אהבת חסד - אות ג' עד אות ו'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: מסכת אבות פרק ו [עם פירוש רש"י] משנה ז עד עד סוף הפרק

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirsuh@dirsuh.co.il

"הונדה עצור בצד" - ישועה נסית בזכות מצות צדקה - סיפור אמיתי | בין הזמנים בעידן הקורונה | הרב אליעזר לי' שהחלים לאחרונה ממחלת הקורונה, מספר על תובנה נפלאה | מה יעץ מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל לבחור שרצה 'להפחית' מגילו המבוגר? | 1945

בין הזמנים בעידן הקורונה

"בשבעים השנים האחרונות כאן בא", היה זה הזמן הכי קשה לעולם הישיבות... גם בין-הזמנים שונה, האפשרויות הרגילות לא קיימות. אך למרות זאת צריכים להוציא מבין-הזמנים את התועלת לפי מצבנו היום, ולהכין עצמנו לאלול"

"כי אשב בחושך ה' אור לי" | מרן הגאון הגדול רבי משה הלל הירש שליט"א ראש ישיבת סלבודקא בדברי חיזוק והדרכה לבני הישיבות לקראת בין הזמנים, בעת אשר מוסדי עולם התרופפו בעקבות מגפת הקורונה | שיחה מיוחדת שנמסרה לרכזי ארגון 'בני הישיבות'

צורתו של בין הזמנים

ימי בין הזמנים נועדו לנוח מהזמן החולף ולהתכונן לימי חודש אלול, הן במנוחה והן בלימוד התורה של 'בין הזמנים'. בימים כתיקונם יש לבחורים את האפשרות לטייל ולהנות כפי הצורך, בד בבד עם המשך לימוד התורה [והתקיימו בישיבות 'קעמפים' לשם כך], בכדי להחזיק את המדריגה שהגיעו אליה במשך הזמן שעבר ובשביל להתכונן לחודש אלול.

כמובן, יש לנוח כמו בן תורה ולהישאר באותה הדרגה שנקתה במשך הזמן, וכפי הביטוי המפורסם של הגאון רבי ברוך בער זצ"ל, שה'בן תורה' הוא בחור שגם אם הוא נמצא באפריקה ניכר עליו שהוא בן תורה. ויתן ה' סיעתא דשמיא שנחזור לזה. אולם כיום ה'בין הזמנים' שונה. האפשרויות הרגילות לא קיימות ואין את הניחותא והרוגע כמו בשאר זמנים. אך אף על פי כן צריכים להוציא מבין הזמנים את התועלת לפי מצבנו היום, ולהכין עצמנו לאלול,

אנו מסיימים כעת זמן קיץ תש"פ. אין ספק כי בשבעים השנים האחרונות כאן בא", היה זה הזמן הכי קשה לעולם הישיבות. בתחילת הזמן, רוב ככל הישיבות לא נפתחו, החברות והשיעורים היו דרך הטלפון ועולם הישיבות לא התקיים. אף לאחר חג השבועות כשנפתחו שערי הישיבות, מכל מקום צורת הישיבה היתה במתכונת של 'קפסולות' וריחוק זה מזה. ומלבד זאת, לצערינו חלקים גדולים מעולם הישיבות נשארו מחוץ לישיבות ומחוץ ללימוד.

עתה, לקראת ימי 'בין הזמנים' המחברים בין זמן קיץ לא פשוט שכזה לימי חודש אלול, הגם שמנסים בכל הכוחות והדרכים להתכונן לפתיחת זמן אלול באופן מסודר יותר, העתיד אינו ברור ולפי המצב של התגברות התחלואה במגיפת הקורונה רח"ל עדיין לא ידוע איך יתנהלו הדברים, אבל בין הזמנים מגיע ועלינו לדעת כיצד לנהוג בימים אלו של בין הזמנים.

וח"ו לא לרדת ולעשות דברים שמתנגדים למהות של בן תורה. המציאות הנוכחית יצרה בעיות, ובהתאם לכך יש לדעת איך לנהוג בין הזמנים כמו שנפרט.

ג' מצבים שונים בזמן קיץ השתא

כפי שרואים את מצב בני הישיבות בתקופה זו, נוכל לומר שיש לחלק באופן כללי את מצב לימוד התורה של בני הישיבות בזמן קיץ זה לשלושה סוגי בחורים. הסוג הראשון - בחורים שהצטיינו ולמדו כרגיל בכל זמן, ויש שאפילו התעלו ולמדו יותר מכל זמן. עבורם, בין הזמנים יתקיים פחות או יותר ככל בין הזמנים, במנוחה ובהנאה, יחד עם לימוד כראוי, ולהתכונן כראוי לאלול. הסוג השני - בחורים שישבו ולמדו בזמן הזה, אבל למדו פחות מהרגיל [וכמובן יש בזה כמה וכמה דרגות], הם הרגישו ירידה בכמה ענינים, אבל בכל זאת היה להם צורה של 'זמן'. גם עבור בחורים אלו 'בין הזמנים' הזה צריך להיות כרגיל, לנוח ולהתכונן כמו שהזכר, אבל אין די בכך, אלא על כל מי שיודע שהיתה אצלו ירידה במשך הזמן הזה, ראוי שינצל את בין הזמנים למחשבה ולבירור עם עצמו מה היתה סיבת הירידה והיכן היתה טעותו. יש לו לשחזר את הנפילות ולהבין איך ובמה נפל וטעה, למה לא הצליח להתמודד כראוי ולהתגבר על הבעיות והנסיונות. עליו לטכס עצות ולהתייעץ איך להכין את עצמו לזמן אלול, וכיצד יוכל לחזור למצבו ללמוד ולעלות עם כל השינויים של המצב ביתר שאת וביתר עוז ולהצליח במקסימום האפשרי. כדאי וכדאי לדבר על כך וללבן הדברים עם האברכים שעוסקים עם הבחורים. הסוג השלישי - לדאבונינו יש מספר גדול של בחורים שמגיעים ל'בין הזמנים' אחר 'זמן' שלא היה. בעקבות המצב יש כאלו שכמעט לא למדו כלל במשך הזמן וירדו ממדרגתם, ולפעמים ירדו מאד מאד. בשבילם אין זה 'בין הזמנים' כיון שלא היה להם 'זמן' ראשון. 'בין הזמנים' שלהם אינו מיועד אלא להכנה לאלול. מה מוטל על בחור כזה לעשות כדי להכין את עצמו לאלול? מה הוא יכול לעשות? הרבה פעמים, אחרי מה שעבר על הבחור בזמן החולף הוא קרוב ליאוש ואינו רואה את עצמו ראוי להתחיל את זמן אלול. אך קורא אני בנחרצות אל כל בחור: חס ושלום! חס ושלום! לא כך הדבר! אפשר ואפשר ואין להתייאש!

כי נפלתי קמתי

למצב כזה מתאימים ימי 'בין הזמנים' כשאף אחד לא בישיבה, זהו פרק הזמן המתאים להתאושש ולהתחזק. כעת אין אף אחד בישיבה, ואינך מרגיש שונה מכולם, כעת אתה כמו כולם, שזה בשורה. כולם מתכוונים לאלול, ואף אתה עימם. אולי תצטרך חיזוק יותר מכולם, אך בעצם אינך שונה מאף אחד. תלמד כמה שאתה יכול, תיעזר באברכים שמוכנים לסייע לך. תוכל ללמוד איתם, להתייעץ איתם ואף בדברים אישיים, הם מוכנים ועומדים אין מקום לחשוב שאחרי מה שנפלת אינך יכול לקום. הנפילה אינה סיבה ליאוש ולעצירת העליה שלך.

ידועים דברי רבינו יונה [שערי תשובה שער ב ה] "ויש על הבוסח בשם להוחיל במעוף צוקתו (פי' בשעת הצרה), כי יהיה החושך סבת האורה, כמו שכתוב 'אל תשמחי אויבתי לי, כי נפלתי קמתי, כי אשב בחשך ה' אור לי', ואמרו רבותינו זכרונם לברכה 'אלמלא נפלתי לא קמתי, אלמלא ישבתי בחושך לא היה אור לי". גם בחור שעקב הנסיבות המורכבות לא למד והיתה לו ירידה רוחנית, צריך לדעת את המציאות. אדרבה, דווקא בגלל שנפל, לכן ה' עוזר לו. מתוך שהיה בחושך ה' יעזור לו. "ה' אור לי".

נסיון מן השמים

יש חיזוקים שמתאימים לכלל הבחורים וכולם זקוקים להם. להחדיר לעצמנו שהמצב הנוכחי הוא ניסיון גדול שהקב"ה נתן לבני תורה, שילמדו דווקא במצב כזה. התרגלו לעשירות, לחיי רווחה, וצריכים להתרגל ללמוד גם בדחקות. יש לזכור ולהשריש בתוכנו שוב ושוב שכל מה שנעשה הוא מאת הקב"ה. חז"ל אומרים שכל הנסיונות שהקב"ה מזמן לפני בני אדם, ניתנים להם רק אם אכן יש להם את הכוח ואת האפשרות לעמוד באותם נסיונות. עלינו לראות נכוחה, להכיר ולהבין שיש שינוי במציאות, והניסיון הוא אמיתי, אבל יכול נוכל לו, כל אחד לפי מה שהוא, דאם לא כן לא היה הקב"ה נותן לנו את הניסיון.

כל בחור צריך לדעת ולומר לעצמו: אני בן תורה, על הלימוד שלי עומד כל העולם כולו! אתחזק ואלמד ואעשה מה שביכולתי לעשות. ואף אם נפלתי, אפילו עמוק, אני קם! ובאלול יש תשובה! הקב"ה אוהב אותי, ובוודאי תהיה לי סיעתא דשמיא מרובה לעמוד בכל הנסיונות ולחזור לתלמודי לגמרי, ולעלות עוד יותר ממה שהייתי.

פקודתו ומשאו בעולמו

הרמח"ל בדרך ה' (ח"ב פ"ג) מסביר ונותן קצת תמונה מה הוא 'ניסיון', וכיצד הוא ניתן לכל אדם כפי מה שהוא באופן פרטי. וז"ל:

"ואמנם חילקה החכמה העליונה את מיני הנסיון האלה בין אישי מין האנושי, כמו שגזרה בעומק עצתה היותו ראוי ונאות. ונמצא לכל איש ואיש מבני האדם חלק מיוחד בנסיון ובמלחמת היצר, הוא פקודתו ומשאו בעוה"ז, וצריך לעמוד בו כפי מה שהוא. ויידונו מעשיו במידת דינו ית', כפי המשא אשר ניתן לו באמת".

במצבנו כהיום מגיפת הקורונה היא דבר כללי שקורה בעולם, אבל בתוך הנסיון הכללי יש ניסיון פרטי לכל אחד בהתאם לקשיים שלו. התגובות שלו הם לפי הכוחות שלו ולפי הנפש שלו, כפי מה שהוא. ומביא הרמח"ל משל על ענין הניסיונות של בני האדם - "והנה זה כעבדי המלך שכולם עומדים למשמעתו, ובין כולם צריך שתשתלם עבודת מלכותו, והנה הוא מפלג לכל אחד מהם חלק מה, עד שבין כולם ישתלמו כל החלקים המצטרפים לו. והנה כל אחד מהם מוטל עליו השלמת החלק ההוא אשר נמסר לו, וכפי פעולתו בפקודתו כן יגמלהו המלך".

והקשה רבי יוסף לייב זצ"ל, וכי גדולת כבוד שררה או ממון ביקש לו ברוך בן נריה? הלא ביקש רק קרבת אלקים. וביאר: בשעת הרס ואבדן, כאשר התפוצצו הררי עד ושחו גבעות עולם, תבעו ממנו מן השמים בנבואה שלא יחשוב על עצמו כלל, אלא שיתמסר כל כולו לבעיות האומה והעם הנרדף על צוארו. ובזאת פנה אל תלמידיו ואמר: בשעה כזו של המלחמה הנוראה אנו נתבעים להקדיש את כל כוחותינו בתורה, תפילה ותשובה לטובת עם ישראל.

אף אנן בדידן, בזמן זה של המגיפה כאשר יש רח"ל הרס לחלקים גדולים מעולם הישיבות, החיוב של האברכים הוא לתת את עצמנו לעזרה לאחרים, וע"י כך תהיה סיעתא דשמיא.

כעת, המגיפה מתפשטת ומתרבה בכל כוחה, והדרך להתמודד מול מגיפה נמסרה לנו בתורה בפרשת חוקת - "והביט אל נחש הנחושת וחי", וכמו כן המעשה של פנחס עצר את המגיפה מעל בני ישראל. הצד השווה בין שני המעשים הללו שעוצרים את המגיפה, שעל ידם נתקרבו ישראל ונשתעבדו להקב"ה, וכמו שאמרו חז"ל במשנה (ר"ה כט.). "בזמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים, היו מתרפאין", ואף במעשה של פנחס מבואר במלבי"ם שמסירות נפשו להקב"ה היא שעצרה את המגיפה.

החיוב של כולנו ובפרט של בני הישיבות, לשעבד את ליבנו לאבינו שבשמים, לרבות מסירות נפש, ומסירות נפש היינו ללכת נגד הנסיונות. על ידי כך תהיה הצלחה פרטית לכל אחד מהבחורים, ולכל כלל ישראל, והקב"ה יענה לתפילותינו שתיפסק המגיפה ותבוא הגאולה השלימה בב"א.

כל אחד ואחד מבני התורה הוא חלק מהצבא של הקב"ה, וכולם יחד משלימים את מלכות שמים בעולם. כאשר מסתכלים בצורה הזו על הנסיון של הקורונה, זה נותן לנו כח שנוכל באמת להתחזק ולעמוד בניסיון שזימן לנו הקב"ה בעת הזאת.

הלכה למעשה לימי בין הזמנים - לקבוע סדר לימוד בכל יום, לתלמוד תורה כנגד כולם. להשקיע בתפילה באיכות ולהקפיד שתהא בציבור, לקרות קריאת שמע באמירה בדקדוק ובזמנה. להשתדל מאד בבין אדם לחבירו. כלל הדבר, הדברים העיקריים הם - תורה, עבודה וגמילות חסדים, עליהם העולם עומד ובהם צריכים להתחזק ולהשתדל בכל יום ויום.

ואתה תבקש לך גדולות?

כפי שהוזכר, קשה לבחורים לעמוד ולהתחזק לבד, וכדאי להסתייע באברכים מן הקהילה. לכן מוטל חיוב על כל אברך לתת את עצמו לכך, ואין לו להשתמט ולומר שאף הוא טרוד בבעיות מחמת הקורונה וצריך לדאוג לעלייתו הרוחנית תחילה.

בזמן מלחמת העולם השניה היה בעל מוסר גדול בשם רבי יוסף ליב נענדיק זצ"ל, מנהלה הרוחני של ישיבת קלעצק. באחת משיחותיו בימי המלחמה (מובא בספר שיחותיו 'רחשי האילן עמי קנט') לפני בני הישיבה, פתח את ספר ירמיהו, וגולל את טענתו של ברוך בן נריה תלמידו הגדול של ירמיהו הנביא, על מה ולמה זכו חבריו לנבואה ואילו הוא לא זכה. והשיב לו רבו בשם ה' (ירמיה מה ד-ה): "כה תאמר אלי, כה אמר ה' הנה אשר בניתי אני הורס ואת אשר נטעתי אני נותש ואת כל הארץ היא, ואתה תבקש לך גדולות, אל תבקש וגו'".

על דא ועל הא

"זוה לימד אותי, שחלק גדול מההסתכלות שלנו על אנשים או על נושאים שונים, לקוחה מהעבר. פעם היתה לך חוויה לא נעימה, רק אחת, אבל היא שינתה לך את ההסתכלות לכל החיים. וזה חבל..."

Yossi Zelig/Flash90

הרב אליעזר ל' שהחלים לאחרונה ממחלת הקורונה, מספר על תובנה נפלאה שלמד בתקופת מחלתו - ולא תאמינו ממה...

אנשים אחרים חלילה.

"נשארתי בבית ואכן הרגשתי עוד ועוד תסמינים של קורונה", הוא ממשיך לספר. "התחיל קצת שיעול יבש, אחר כך שמתי לב שאיבדתי את חוש הריח. פשוט לא הרחתי כלום, ותאמין לי שניסיתי להריח כל מיני דברים.

"אולי זה מצחיק, אבל זה מה שהכי הלחיץ אותי, פחדתי שחוש הריח לא יחזור חלילה. לא תאמין כמה הריח מוסיף טעם לחיים... "פתאום נלחצתי שאולי תפרוץ שרפה בבית או דליפת גז חלילה וחס, ואני בכלל לא אדע כי אני לא מריח..."

יעקב א. לוסטיגמן

את הרב אליעזר ל' אנחנו תופסים לשיחה טלפונית, רגע אחרי שחזר מתפילה במניין, לראשונה מזה כשבועיים.

"לפני שבועיים הרגשתי לא טוב, בדקתי חום וראיתי שיש לי קצת חום, לא משהו רציני", הוא מספר, "החלטתי שאני נשאר בבית ומכניס את עצמי לבידוד עד שאבדוק מה קורה איתי.

"זאת היתה החלטה לא קלה, כי אני בשנה אחר אמי מורתי ע"ה, וזה אומר שאני לא יכול לגשת לעמוד ולהגיד 'קדיש'. אבל הבנתי שאין ברירה, אני לא יכול ללכת לבית הכנסת ולהדביק

דבר רע בחיפה, או בכל עיר אחרת, זאת רק חוויה אחת לא טובה שמשנה לך את ההסתכלות על העיר לכל החיים.

"מילא כשמדובר על עיר, אבל לפעמים אנחנו מדברים על אנשים. אתה 'לא סובל' את השכן שלך כי פעם אחת הוא אמר מילה לא במקום או התנהג בצורה שלא מצאה חן בעיניך. עשרות שנים לא תדבר אתו בצורה נורמלית בגלל אותה חוויה לא נעימה. "וזה חבל, כי אם אנחנו נדע להבדיל בין העבר לבין ההווה, חצי מהשנאות, הכעסים, העלבונות והתחושות הלא טובות שלנו פשוט ייעלמו. "הכרתי יהודי שהיה מאוד מדוכא כל ימי חייו בגלל ילדות קשה מאוד שהיתה לו. באתי לבקר אותו לעת זקנתו, כשסבל מאלצהיימר. הוא לא זכר שום דבר מהעבר, ופתאום ראית בנאדם שמח, הוא חייך הרבה והיה מבסוט.

"חשבתי לעצמי, הבנאדם היה בן 80 בפטירתו. כמה שנים הוא סבל מילדות קשה? 10? 15 שנים? אחר כך הוא חי עוד 65 שנה. לא חבל לסחוב את הקושי הזה שנים רבות כל כך?".

"בהמשך אבד לי גם חוש הטעם. אכלתי מאכלים שונים ולא הרגשתי שום טעם. רק את המרקם של המאכל.

"למדתי משהו מדהים באותם ימים. הבנתי כמה אנחנו תלויים בהרגלים ישנים. אני למשל לא אוהב לאכול טונה. אני לא אוהב לא את הטעם ולא את הריח. אבל עכשיו אני לא מריח ולא מרגיש טעם. אני מנסה לאכול טונה, וזה פשוט עושה לי לא טוב. אין לי שום סיבה לא לאכול את הטונה, אבל אני פשוט לא מצליח להכניס את זה לפה.

"זה עניין פסיכולוגי, אני פשוט רגיל להעוות את פני בתחושת גועל כשאני רואה טונה מקרוב, וההרגשה הזאת נשארה גם כשלא הרחתי ולא הרגשתי את הטעם בכלל".

איש שיחננו מספר לנו מה הוא למד מזה: "זה בעצם לימד אותי שחלק גדול מההסתכלות שלנו על אנשים או על נושאים שונים, לקוחה מהעבר. פעם היתה לך חוויה לא נעימה בזמן שביקרת בחיפה למשל, ולכן אתה לא אוהב את העיר הזאת. אבל אין שום

הסיפור היומי

**"נהג ההונדה עצור בצד". עיגולים שחורים צפו מול עיני...
מה פתאום הוא החליט להתביית דווקא עלי, כתוב על המצח
שלי שאני נוסע בשלילה? בקושי הצלחתי להתנות את הרכב.
השוטר יורד לו בניהותא וניגש אלי. "רישיונות בבקשה!"...**

ישועה נסית בזכות מצות צדקה - סיפור אמיתי שרשם הסופר הרב יאיר וינשטוק שליט"א מפיו של בעל המעשה

למלך על כל הארץ. מה אני יכול לעשות, מיהרתי. על השולחן במשרד חיכה לי גל של עבודה. גל? ים!
הספקתי לנסוע בדיוק שני רחובות, כאשר מונית הגיעה מאחורי. עד היום אינני יודע מה בדיוק קרה שם באותו בוקר. הייתי צריך לעשות פרסה ונהג המונית לא הבחין, או שהוא מיהר, עד היום הענין נתון לויכוח. מכל מקום, אני 'שברתי שמאלה' והמונית פתאום נתקעה בי במלוא העוצמה.
ברוך ה', אפילו לא נשרטתי. רק הייתי קצת בהלם. האוטו? זה כבר סיפור שונה לגמרי, הוא קיבל מכה הגונה שקימטה את צד המכונית בצורה מכוערת. ההלם שלי העמיק כשגיליתי כי המונית לעומתי נמצאת במצב הרבה יותר גרוע ונראית כמו אקורדיון. גם נהג המונית יצא בחסדי שמים ללא פגע, אבל הוא השתולל מזעם וטען כי אני אשם.

שוטר הגיע למקום עם ניידת וסירנה עוד בטרם הספקתי לומר 'פוליס', גילה עוינות כלפי וסימפטיה גלויה לעבר נהג המונית. "בודאי שאתה אשם" אמר בפסקנות, ולפני שקלטתי מהיכן זה נוחת עלי הכריז "אני עושה לך שלילת רשיון!".
"מה?!" חשבתי שלא שמעתי טוב. השוטר חזר על דבריו באיטיות ומתוך שמחה לאיד. רשם לי דו"ח מפורט עם כמה

זה היה יום כל כך יפה. השמש זרחה, הציפורים צייצו, הילדים המתוקים חייכו לקראתי בבוקר כשהערתי אותם לקראת יום הלימודים. הכל נראה מבריק ומלא תקווה, ואני לא יכולתי לתאר לעצמי כי את היום הזה אסיים בצורה שונה לחלוטין, בלי רשיון!...
ראשית, אני חייב הסבר לקוראים הנכבדים. עבודתי מחייבת אותי להשתמש כל הזמן ברכבי הפרטי, ואם כל נהג חולה-הגה יודע כי בלי האוטו הוא ממש כמו בלי רגליים, להבדיל, רח"ל. אצלי המצב חריף עוד פי כמה וכמה. אני גר בבית שמש ומתנייד בכל בוקר לבייתר, ומביתר אני ממחר לירושלים, ואחרי הצהריים אני חייב להיות בפתח תקווה לשעתיים, ובערב אני לומד עם החברותא הקבועה בבני ברק את הדף היומי... בקיצור, אצלי 'אין מצב' להיות בלי האוטו אפילו שעה אחת. האוטו הוא לא רק כמו הרגליים אצלי, אלא כלי העבודה שבלעדיו אני לא יכול אפילו לדמיין איך החיים שלי יראו.

נכנסתי לרכב במצב רוח מעולה, לאחר שהבאתי את הבן לחיידר ואת הבנות הקטנות לגן, התפללתי שחרית בשטיבל הקבוע שלי, עניתי את ה'ברכו' האחרון, ולמרות שיודעי דבר טוענים כי 'עלינו לשבח' היא לא תפילת הדרך, מצאתי את עצמי מתניע את האוטו כאשר שפתי ממלמלות את הפסוק 'והיה ה'

העתקים, והודיע לי חגיגית כי רישיוני יישלל לתקופה בת שלושה חודשים. למראה יבבותיי והיאוש הנורא שהחל לשאוג מגרוני, התרכך נציג החוק והסכים לתת לי ארכה בת תשעה חודשים עד למימוש השלילה. "אבל לא יעזור לך כלום. בעוד תשעה חודשים רישיונך יישלל, אתה חייב ללמוד על בשרך את הלכה".

קהל קטן התאסף סביבנו. הרבה מן הצופים טענו כי השוטר היה חד צדדי וגילה נטייה ברורה ובלתי מוסברת לנהג המונית. מה גם שחלק מהם ראו בבירור שאני כן נתתי איתות עם הווינקר לפני שהתחלתי את סיבוב הפרסה, ולא כפי שטענו נהג המונית והשוטר.

חזרתי הביתה ושכחתי מהענין. תשעה חודשים? ילד שלם, בריה חדשה בעולמו של הקב"ה יכולה להיוולד בתשעה חודשים. אבל המחשב במטה המשטרה לא שכח... בהגיע היום מגיעה אל ביתי מעטפה ועליה מוטבע סמל לא מרנין במיוחד, במכתב המצורף למעטפה אני מוזהר כי עלי להתייצב בתחנת המשטרה בבית שמש עד ליום זה וזה ולהפקיד שם את רישיוני.

עם המשטרה לא מתחילים. גם לא חלמתי להגיש ערעור כאשר נגדי עומדות עדויות של שני עדים. על פי שנים עדים יקום דבר... הפקדתי את הרישיון בידי שוטר פלוני בתחנת המשטרה, ויצאתי לדרכי ברגל. "להתראות בעוד שלושה חודשים" לחשתי לכרטיס הפלסטיק עליו מוטבעת תמונתי הצבעונית. לא העליתי לראייה אחד במחשבתי כי לא כך בדיוק יתנהלו הדברים.

לא אומר שחיי הפכו לגיהנום. לא צריך להגזים. אבל החיים שלי בהחלט הפכו לסיט אחד גדול. פתאום למדתי לדעת כמה קשה לנסוע בתחבורה ציבורית. התחלתי להכיר מחדש את כל המדרכות השכוחות בבית שמש ובירושלים. עצרתי מוניות בלי חשבון והלכתי המון ברגל, ונרשמו לי איחורים בכל מקום. התרגלתי. לכל דבר מתרגלים. השאלה היא רק כמה זמן זה לוקח. ואז צצה הנסיעה לבלגיה.

שכחתי לציין כי אני יליד בלגיה, ומפעם לפעם אני חייב לנסוע למולדתי הישנה לכל מיני סידורים ומטלות. והעיקר, ביקור בבית ההורים שיחיו והזדמנות לקיים מצות כיבוד אב ואם מדאורייתא. הפעם, בניגוד לרוב נסיעותיי כאשר אני מגיח לבלגיה לשבוע בגפי, החלטנו אני וזוגתי שתחיה לנסוע בהרכב מלא, עם כל המשפחה. בעיקר מפני שהדבר היה בחודש אב, כולם בחופש וזו הזדמנות טובה לשלב בצרכים הפרטיים שלי גם ביקור משפחתי, ולשמח את ההורים שיראו את נכדיהם האהובים.

דיברתי עם יואב, חברי הטוב המתגורר בביתר, וסיכמנו שכיון והאוטו שלי בין כה וכה מושבת, ניסע ביחד עם ההונדה שלי לנמל התעופה ואח"כ הוא יחזיק ברכבי למשך חודש. זה נהנה וזה לא חסר. הכל היה מחושבן, רק בעיה אחת קטנה לא לקחנו בחשבון. במקום שהוא ינהג בדרך לנמל התעופה, אני ישבתי ליד ההגה.

אני מודה ומתוודה שזו היתה פזיזות וחוסר מחשבה מספקת. אבל אלו הן העובדות היבשות. נסעתי עם המשפחה מבית שמש לביתר, שם עלה יואב לרכב, ומביתר נסענו הישר לנמל התעופה. כיון שאני כבר ישבתי ליד ההגה, המשכתי לשבת שם, ויואב לידי. מה כבר יכול להיות. עוד נסיעה אחת קטנה וזהו. נסענו מהר, המטוס בנמל התעופה מחכה.

"נהג ההונדה עצור בצד". הרמקול הזה מתכוון אלי? עיגולים שחורים צפו מול עיני וידי החלו רוקדות על ההגה ריקודי הורה סוערים. כן, המכונית הקטנה עם לוחיות הרישוי האדומות והכוכב הכחול שיש "מ" במרכזו, בהחלט משדרת אלי. עם רמקול לא ידידותי. פני החווירו כפניו של נפטר, בר מינן. מה פתאום הוא החליט להתביית עלי, כתוב על המצח שלי שאני נוסע בשלילה? בקושי הצלחתי להחנות את האוטו בצד. השוטר יורד לו בניחותא וניגש אלי. "רישיונות בבקשה!"

מה עשיתי? ניסיתי להתמם. "רישיונות בבקשה" חוזר השוטר על דבריו כמו דיסק מקולקל. נתתי לו את רישיונות האוטו והראיתי לו את הביטוחים. הכל היה דווקא בסדר גמור. האוטו עבר טסט בזמן והוא מוחזק בידי כחוק. רק פרט אחד קטן היה חסר.

"ואיפה הרישיון שלך, אדוני הנהג?"

אני חושב שכוס חלב היתה פחות לבנה מהפנים שלי. כך הרגשתי באותו רגע. אין לי, מלמלתי. אני בשלילה. השוטר התלקח כמו מדורת ל"ג בעומר. "אתה נוהג בשלילה! אהה", סינן מבין שיניו. "טוב, תבוא אתי בבקשה לתחנת המשטרה. אתה עצור והאוטו מוחזק לחודש ימים".

במושב האחורי פרצו יללות מפי הטף. "אנחנו בדרך לנמל התעופה", ניסתה רעייתי להסביר ללובש המדים. "יש לנו טיסה לבלגיה בעוד שלוש שעות", היא נפנפה לעברו עם הכרטיסים כדי להוכיח את אמיתות דבריה. אך השוטר היה קשוח כפלדה. "חוק זה חוק", ענה בחדות, "אתם באים אתי כעת לתחנת המשטרה".

הובלנו כשור לטבח אל תחנת המשטרה, ושם לאחר אין ספור ויכוחים והפצרות, הסכים מפקד התחנה לאפשר לי להשתחרר בערבות כדי שלא נפסיד את הטיסה. פרוטוקול מפורט נרשם כדת וכדין, הרכב הוחזק לחודש, ואני הוזהרתי כי יום לאחר שובי מבלגיה בעוד שלושה שבועות (הם בדקו בכרטיס את תאריך הטיסה חזור!), עלי להתייצב בתחנת המשטרה בבית שמש, עיר מגורי, כדי להתחיל הליך של שיפוט מהיר. אחרת יהיה רע ומר והרבה יותר גרוע. כלא כבר אמרנו?

החופש עבר כמו חלום. כולם נהנו. ההורים שלי הפיקו רוב נחת אושר מנכדיהם המתוקים, הקטנים צהלו ברוב שמחה בכל מתקני המשחקים והגנים הציבוריים. כולם היו מאושרים. גם אני, עד לגבול מסוים. זכרתי מה מחכה לי בארץ יום לאחר שאשוב, ודי היה בכך לקחת ממני את כל ההנאה גם במרומי הגלגל הענק

הקשים הללו, ועל המקום נדרתי: רבנו של עולם, הריני מתחייב בזאת לתרום 200 ₪ לצדקה, עבור עניי ארץ ישראל, ובקשת שטוחה בפניך, אנא שלח לי ישועה.

לאחר דקה כבר ישנתי כמו תינוק, שלווה גדולה ירדה עלי.

הגעתי לתחנת המשטרה בבית שמש. הפקיד מדפדף בניירת. "התיק שלך הועבר לירושלים". שיהיה כך. נסעתי לירושלים, בתחבורה ציבורית כמובן. הרי אני בשלילה והרכב מוחרם. הגעתי ל'בנין כלל' במרכז העיר, המעלית טיפסה בין הקומות והביאה אותי למטה המשטרה.

בלב הולם ושפתיים ממלמלות תפילה אני ניגש אל היומנאי. "כן אדוני".

התחלתי להסביר לו למה הגעתי לפה, ואיני יכול לשכוח את המבט מזרה האימים שעמד בעיניו ואת הניגון בעת שהטעים בחומרה: "נהגת בלי רישיון, אה?!" טוב שלא הוא היה השופט, אחרת היה שולח אותי תיכף אל הגרדום... "תלך עד קצה המסדרון, שם תיכנס לחדר האחרון מצד שמאל".

נגררתי ברגליים קפואות למחצה אל החדר האחרון, אחרי הקדמה כזאת! אני מקיש בדלת ונכנס פנימה. ניגש אל אחד הפקידים-השוטרים ומתחיל לספר שוב איזה עבריין אני. מציג בפניו את ההזמנה לתחנת המשטרה.

"תן לי לבדוק, רגע. מה אמרת מספר הזהות שלך?" הוא מעלה את הנתונים על צג המחשב, ופונה אלי. "לא אדוני, אין לך כלום".

מה פירוש?

"אין לך שלילה".

מה זאת אומרת?

"זאת אומרת שאין לך שלילה. כל טוב לך אדוני, אתה יכול ללכת הביתה".

זאת הייתה המנגינה הערבה ביותר ששמעתי בימי חיי. אני יורד למטה, וברחבה שלפני בנין כלל לא יכול להתאפק, שולף מכיסי את הסולולארי ומקיש בלהיטות את המספרים. 'נס!' אני שואג. 'אין לי שלילה'.

זוגתי שתחי' שומעת ממני את הסיפור, אבל לא ממהרת להתלהב כמוני. "זה לא יכול להיות" היא טוענת בהגיון מפוכח. "אנחנו חיים בעידן ממוחשב. היום הכל רשום ומתויק. בטח הייתה להם טעות ואח"כ אתה תסבול מזה. תחזור למשרד ותתבקש שיבדקו טוב טוב".

בלב כבד חזרתי לאותו חדר מאיים. אני ניגש שוב אל השוטר ואל מחשבו ומציג בפניו שוב את ההזמנה לתחנת המשטרה. סליחה שאני מבלבל לך את המוח, אבל אני לא שקט. תגיד, אין כאן איזו טעות שאחר כך אני אשלם עליה ביוקר?

"תזכיר לי את מספר הזהות שלך" הסתער השוטר על המקלדת והקיש עליה באצבע אחת. ספרה אחר ספרה. קבצי הנתונים עלו שוב על המסך. הוא קרא שם ומלמל לעצמו. "לא!"

בלונה פארק, כשהילדים צופים מגובה של עשרות מטרים בעולם למטה, וצורחים באושר מהול בפחד כאשר הגלגל עוצר בפסגה ומתנדנד באוויר שתי דקות הנה והנה כדי להגביר את האפקט... כל דבר טוב נגמר בסוף. החופשה הבלתי נשכחת באנטוורפן הסתיימה. הגיע יום הטיסה הביתה. נפרדנו מההורים בברכות ואיחולים וידיים מלאות מתנות פרידה ומיהרנו לנמל התעופה. אבא שיחי' היה הנהג. ולשם שינוי בארנקו שכן רישיון בלגי כשר למהדרין. נחתנו בארץ, שמנו את הכל במקום וכבר היה לילה. הילדים העייפים מן הטיסה וטלטולי הדרכים נרדמו בן רגע, ורק אני התגלגלתי על יצועי ולא הצלחתי לישון. שיפוט מהיר. נהיגה בשלילה! ראיתי מול עיני רוחי את השופט מנפנף לעברי באצבעו, יכולתי לשמוע באוזני את קולו המתכתי ואת פסק דינו המהדהד בין כתלי בית המשפט: "אני מבקש למצות את מלוא חומרת העונש עם הנאשם, למען יראו וייראו, ומטיל עליו בזאת מאסר של שנתיים!"

לפי החוק אפשר להטיל עונש מאסר בגין נהיגה בשלילה. האם להטיל עונש מאסר, כמו גם לכמה זמן, העניין נתון לשיקול דעתו של השופט. מי יהיה השופט שלי? אוי לי! זה יכול להיגמר לא טוב. מאד לא טוב.

נעשה לי רע על הלב. שפתי החלו לרחוש תפילה. אבא יקר שבשמים, אתה השופט האמתי, ואתה יודע את האמת כי גם שלילת הרישיון לא הייתה מוצדקת, ואפילו אם כן, האם אצטרך לשבת במאסר? מה יהיה עם האשה והילדים, והעבודה, והלימודים, והחברים, והבושות... ריבנו של עולם, תעשה לי נס, התפללתי בצר לי.

ואז, בין שלוש לארבע בלילה. כאשר כולם נמים בשלוח ובעולמו של הקב"ה שורר שקט מבורך, ורק הצרצרים משמיעים את קולם ברמה ואילו אני מתפתל ומתגלגל מצד לצד, פתאום נזכרתי:

כוח הצדקה! - - -

גדול כוח הצדקה שיכול להטות הכף מחובה לזכות. אדם נותן צדקה ואינו יודע כי באותו רגע הוא שינה את כפות המאזניים בשמים. האמורא שמואל והחווה בכוכבים אבלט רואים קבוצת פועלים צועדת ליד שפת האגם. אבלט הגוי אומר לשמואל כי פועל פלוני עומד למות. נחש ארסי יכיש אותו בעוד שעה קלה. אבל האיש חוזר בחיים, ולאבלט הנדהם מתברר כי באותו יום נתן הפועל את פת לחמו לחברו הרעב. בזכות הצדקה ניצל ממות והנחש שהיה צריך לנשוך אותו, מת בעצמו. שמואל מסביר לאבלט כי אמנם לפי המזל של הפועל היה צריך למות, אך ישראל הם מעל המזל וזכות המצוה הגנה עליו. עלינו נאמר "וצדקה תציל ממות" אומר שמואל לאבלט הנכרי, החווה בכוכבים. (עיין שבת קנו).

מי יודע מה ערכה של צדקה. שמעתי סיפורים לאין ספור על אנשים שהיו בכל מיני מצבים מעיקים, ותרמו כסף לצדקה וראו ישועה מהירה שלא כדרך הטבע. הדבר צף ועלה במוחי ברגעים

תבוא אלי פעם שלישית, כי אז אני אסדר לך שלילה כזאת שלא תשכח אותה לכל החיים".

יצאתי משם כל עוד רוחי בקרבי. והכל הסתדר כמו בחלום מתוק. קבלתי רישיון חדש, וגם הרכב המותרם חזר לידי בשעה טובה ובצורה חלקה בלי שום בעיות.

העניין היה מוזר בעיני מאד. כיצד נעלם הרישום? דיברתי עם "מבין" אחד שמתמצא בנבכי הענין והלה אמר לי: "כנראה בעת שהעבירו את התיק מבית שמש לירושלים, הוא נאבד. אבל זה קורה אחת למיליון, ואתה הוא אחד ממיליון".

שמה ידוע לכם למה זכיתי להיות אחד ממיליון?
(הסיפור כולואמת ונרשם כפי ששמעתי מפי בעל המעשה. שמות, מקומות, ופרטים מזהים נוספים, טושטשו עד ללא הכר מטעמים מובנים)

(הופיע בגיליון 'מלאכת מחשבת')

הודיע חגיגית. "לא חלה שום טעות. אין שום שלילת רישיון על שמך. יום טוב לך אדוני".

אבל זה לא יכול להיות. שללו לי את הרישיון והזהירו אותי להתייצב בתחנת המשטרה יום אחרי שאשוב מחו"ל".

השוטר החל לצחוק. "שמע אותי, כרגע אין לך שום שלילה. אבל אם אתה נורא רוצה אפשר לסדר לך שלילה מידית. רוצה?" לא, לא. חלילה. התחלתי לסגת אחורנית. אני מוותר על התענוג.

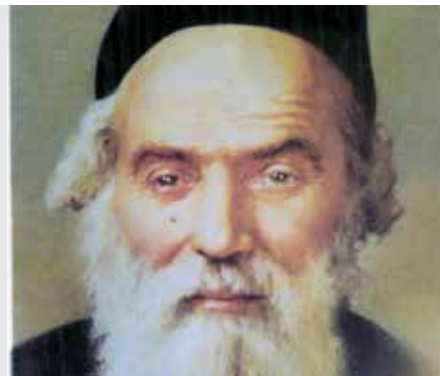
"אז אתה יכול ללכת".

נותר משהו קטן לברר. ומה עם הרישיון שנלקח ממני? איך אני אסע? רק זה חסר לי, ששוב יתפוס אותי שוטר נוהג בלי רישיון...

"שמעת על משרד הרישוי?" לגם השוטר מבקבוק הקולה שלו, "גש אליהם והם יסדרו לך רישיון חדש. אתה משוחרר, ואל

סגולות וישועות

**יש חוק המקובל אצל כל אומות העולם,
שאם האסיר מתנהג יפה בעת שהותו בכלא
מפחיתים לו שליש מתקופת מאסרו. גם
'מלכותא דרקייעא' פועלת באופן דומה...**

העצה של מרן ה'חפץ חיים' זי"ע

בבית האסורים, יש חוק המקובל אצל כל אומות העולם הקובע שאם האסיר מתנהג יפה ואינו מעורר שום בעיות בעת שהותו בכלא, מפחיתים לו שליש מתקופת מאסרו. על התנהגות יפה משלמים שלטונות בתי הכלא בכל העולם בניכוי שליש מהמאסר. לכן, גם מלכותא דרקייעא פועלת באופן דומה, ואם האדם בתקופת מחלתו יתנהג יפה, דהיינו ינסה לשפר את מעשיו ויתקן את מה שבכוחו לתקן, גם הקב"ה יתחשב בו ויקדים את ריפוי מהר יותר ממה שנגזר עליו בתחילה.

הדברים עודדו מאוד את החולה, שהחל מיד לפשפש במעשיו ולהרהר במה הוא יכול להשתפר בעבודת השם.

יהיו הדברים הללו של החפץ חיים לחיזוק לכל אלה הסובלים מהנגיף, וכל אלה שצרות ומועקות ניתכו על ראשם. אם יוכיחו 'התנהגות יפה', ואם יראו להשי"ת שהם הבינו את המסר שהוא דורש מהם, ינכו מהם חלק ניכר, ואולי אפילו את כל הבעיות הנקרות בדרכם.

(קול ברמה - בטאונה של רמת אלחנן)

בעת רעוא דרעווין סיפר הגר"י זילברשטיין (מחלון ביתו) מעשה מופלא ממרן החפץ חיים, דברים ששמע מאחד מתלמידיו הישישים שנותרו בדורנו. נוכל לקחת מכאן מסר של ממש לתקופתנו, ולמגפת הקורונה המשתוללת בעולם.

תלמיד ה'חפץ חיים' סיפר לי, שיום אחד הגיע אל הכהן הגדול מראדין יהודי חולה שהיה עטוף כל-כולו בעצב ויגון. "אני סובל מאוד ממחלתי, ביכה לפני החפץ חיים, ובאתי לשאול עצה מה עליי לעשות כדי לרומם את מצב רוחי".

החפץ חיים האיר את פניו אל היהודי הסובל, והשיב לו כדברים הללו: כתוב במדרש, שבניגוד לבני האדם, שאם רוצים להעניש מישהו הם צריכים להכניסו לבית הסוהר, השי"ת אינו זקוק לפתרונות שכאלה. הוא מביא על האדם מחלה, ואז ממילא האדם מוצא את עצמו כלוא במיטתו, ביסוריו ובכאביו.

אבל, הוסיף החפץ חיים, הרי כתוב גם שכמלכותא דארעא כך מלכותא דרקייעא, והשי"ת מתאים את הנהגתו עם בני האדם כפי שהם-עצמם נוהגים כאן בארץ. ואם כן, הרי כאשר אדם נמצא

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

איך ייתכן שכל דיירי הבנין - יהודים יראים ושלמים - יהיו בגדר 'פסולים לעדות' ח"ו?

Yonatan Sindel/Flash90

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

ואף שבפועל אינם ממהרים לממש את הריבית, עצם ההתחייבות לריבית יש בה איסור לא תשימון, כמש"כ המהרש"ם (ח"ד ס"י קל"ח) שכשכותבים שהחוב יצבור ריבית, אזי אף שלא מתכננים לגבות והכוונה היא רק כדי להרתיע את הלקוחות לשלם בזמן, עוברים בלא תשימון עליו נשך.

נמצא שכל דיירי הבנין שהם יראים ושלמים הם בחזקת פסולים לעדות כמבואר בחו"מ (ס"י ל"ד ס"י) ברעק"א ופ"ת, שהלואה נפסל לעדות עוד לפני ששילם ריבית, מכיון שחתם על התחייבות לריבית, ויש להם להמנע מלהעיד בחופה. כמה מזעזע לחשוב על כך.

לכן כל אחד שיש לו מעלית צריך לפנות לחברת המעליות ולבקש מהם להסדיר היתר עיסקא באופן המועיל, או לעבור לחברה שיש לה היתר עיסקא. לבריורים על חברות שיש להם היתר עיסקא וכן לעריכת היתר עיסקא ניתן לפנות לבית ההוראה לעניני ריבית בטל: 02-5015920 כל שעות היום.

שאלה: בבנין שלנו כבר כמה חודשים אין ועד הבית, וכעת תלו בחדר המדרגות חשבונות חשמל שלא שולמו וכן חשבונות לתשלום של חברת המעליות מכמה חודשים שלא שולמו. בעוד שבחשבון החשמל מופיעים כמה שקלים שנוספו ריבית פיגורים, והם ממשיכים לצבור ריבית פיגורים - בחשבון המעליות לא הוסיפו על הסכום לתשלום לא ריבית ולא הצמדה למדד. כעת אחד השכנים נרתם לאסוף כסף מהשכנים ע"מ לשלם את החשבונות - איזה חשבון עליו לשלם יותר מהר, האם חשבון חשמל שצובר ריבית כל יום, או חשבון המעליות?

תשובה: יזדרז ככל האפשר לשלם את חשבון המעלית אף לפני שמשלם את חשבון החשמל. שכן חשבון החשמל, אף שנוסף לו ריבית הרי זה בהיתר עיסקא, שחברת חשמל עשו היתר עיסקא מהודר המועיל מעיקר הדין, לעומת זאת חברות המעליות ברובן לא חתמו על היתר עיסקא, ובחווה התקשרות עם ועד הבית נכתב שכל איחור בתשלום יגרור ריבית פיגורים,

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

שבח מוגזם שעלול להביא לנזק - גם הוא כלשון הרע ייחשב

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

טובה באכילה ושתיה וכו', כי על ידי זה יתלקטו אנשים ריקים ויסורו אל בית בעל הבית ויכלו את ממונו. דוגמה נוספת הוא מזכיר - אם אחד השיג הלואה מאת חברו ומפרסם לכל את גודל

בסעיף ג' (כלל ט' מהלכות לשון הרע) כותב ה'חפץ חיים' כי יש לאדם להיזהר מלשבח את חברו בשבח הבא לידי הפסד. כגון אורח שייצא ברחוב העיר ויפרסם לכל את אשר גמלו בעל הבית

גאווה. והגר"נ קרליץ (חוט שני שמירת הלשון עמ' שנב) הביא את דברי הגר"ר אלחנן וכתב שנכונים הם להלכה, ורק דחה את ראייתו.

מכך עולה שאלה מעניינת: האם מי ששמע וקיבל את דברי השבח הללו עובר באיסור קבלת לשון הרע?... בחדושים ובאורים (פאה סי' א ס"ק י) כתב בזה, שלמרות שהדיבור איסור משום לשון הרע, מכל מקום אין איסור בקבלתו, משום שסוף סוף אין אלו דברי גנאי אלא דברי שבח. [ולענין רכילות, ראה לקמן ח"ב כלל ה ס"א].

טובתו, על ידי זה מצוי הוא שיתקבצו אליו אנשים רעים ואינו יכול להשמט עצמו מהם.

בביאורים ומוספים מביאים אופן נוסף שבו עובר אדם על איסור לשון הרע בכך שהוא משבח את חברו: אדם שמגדיל את מדרגת חברו יותר מכפי האמת, כתב הגר"א וסרמן (קובץ הערות באורי הגדות סי' ח אות ט, קובץ מאמרים ח"א עמ' נט) שעובר באיסור לשון הרע, שהרי הוא גורם בכך לנזק, כגון שישתדכו עמו בטעות או ימנו אותו למשרה שאינו מתאים וראוי לה. ואף הוא עצמו ניזק מכך שחושב את עצמו כאדם חשוב ובא לידי

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

מה יעץ מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל לבחור שרצה 'להפחית' מגילו המבוגר?

שבת דף קמט

"דובר שקרים לא יכון נגד עיני"

אם אני יודע מי הגנב?! מה אגיד לה?! שאני לא יודע מי הגנב?... אבל הבטחתי לך שמעון בן שטח, שאני לא משקר! החזיר את כל הדברים מהשק למקום ויצא החוצה! אמר - עכשיו אני מבין את חכמתו של ר' שמעון בן שטח.

מוסיף על זה הגאון רבי חיים קנייבסקי: והוא שאמר הגאון החיד"א - על הפסוק 'שארית ישראל לא יעשו עוולה לא ידברו כזב', שממילא לא יצטרכו לדבר כזב. כלומר, אם בני ישראל לא יעשו עוולה, ממילא לא יצטרכו גם לשקר.

(הרה"ג רבי ברוך רוזנבלום שליט"א)

ר' זושא מאניפולי היה מפרש פסוק זה על דרך הדרש: "מדבר שקר" - מדיבור אחד של שקר שאתה מדבר, "תרחק" - אתה מתרחק מהקב"ה, כי דובר שקרים לא יכון לנגד עיני השם.

סיפר הגאון ר' רפאל שמואלביץ ראש ישיבת מיר זצ"ל על אחד מהתלמידים שלמד בישיבה שלא זכה שנים רבות להתחנן. הציעו לו שידוך מצוין והנערה צעירה ממנו בכעשר שנים ושאל האם מותר לו 'לעגל' את הגיל ולומר שהוא צעיר בכמה שנים פחות מגילו האמיתי על מנת שלא תירתע.

ואמר לו הגאון ר' רפאל שמואלביץ שהוא מתעתד להיות היום אצל מרן הגראי"ל שטיינמן ויציע בפניו את השאלה. לכששמע הגראי"ל את השאלה השיב מיניה וביה: "חסרון אחד כבר יודעת הנערה על הבחור, והוא שהבחור הינו מבוגר. לא כדאי שהיא תגלה עליו עוד חסרון, שהבחור גם שקרן!".

(טוב לחסות בה')

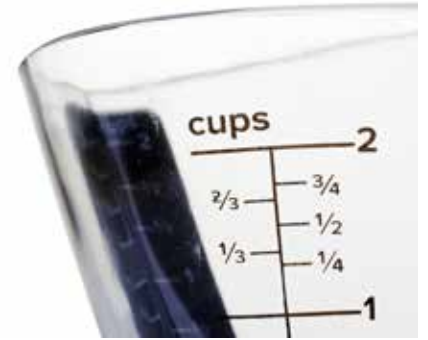
בספר של מרן הגר"ח קנייבסקי, שנקרא אורחות יושר, הערך הראשון שלו נקרא "אמת". הוא מביא מדרש שנקרא מי השילוח (אוצר המדרשים, עמוד רצ"ו). מספר המדרש סיפור. את הסיפור הזה מביא המהרש"א, במסכת סנהדרין, בשם בעל העיקרים. כמעט אותו סיפור, אבל העיקרון הוא אותו עיקרון.

מתחיל המדרש ואומר - וכל הדובר אמת, אינו נכשל לעולם. ומעשה שאירע בימים ראשונים, היה בחור מבני איתנים, ומנערותו הלך מתוך שרירות ליבו והלך בתאוותו. ויהי היום, ותחל רוח ה' לפעמו, הלך ונשטח אצל ר' שמעון בן שטח.

אמר לו - רבי, ענוש כאבי, מעקב סביבי, אמרתי בליבי, אני אשוב - אני רוצה לשוב בתשובה, אבל מה לעשות, הכל רקוב! רבי, אבל אני מבקש ממך, אל תשים עלי תשובה קשה. תן לי דבר קל, שיחלף אותי בבת אחת. אמר לו - בני, אל תבכה. בדבר קל אמציא לך תרופה ולמכתך תעלה ארוכה. השמר בני מן הכזב, בכל ענייך, שלא תיכשל, ונפשך מכל צרה תינצל! אמר תודה לר' שמעון בן שטח, ואמר לו - אני מבטיח לך, אקיימנו. ויאמר לו ר' שמעון בן שטח - השבע לי בני, שאתה לא עושה את זה. אמר לו - נשבע שלא אשקר, והלך לביתו.

ויהי היום, אומר המדרש, והלכה שכנתו מהבית, גברה עליו תאוותו והלך לגנוב את כל אשר בביתה. נכנס לתוך הבית. ב"ה היו שם הרבה כלי כסף וכלי זהב, הכניס הכל לשק. לפני שהוא עומד לצאת מן הדלת, אמר לעצמו - והיה אם תשוב השכנה ותצעק על נכסיה ועל מעונה, מה אעשה אם היא תשאל אותי,

מה הם הטעמים לאיסור המדידה בשבת?

הפוסקים שהיא מותרת, אך אין להשתמש לשם כך במאזנים מסחריים, וכדומה. ולכן מותר, לדוגמה, לשקול את המצה בליל הסדר, כדי להכין 'כזית' לכל אחד מהמסובים; ויש שכתב שמותר אף להשתמש לשם כך בכלי שקילה ביתיים קטנים, אך עדיף לעשות זאת בערב יום טוב.

[שו"ע תק, ב, ומשנ"ב ח; ביאורים ומוספים דרשו, 6-7]

חכמינו ז"ל אסרו את המדידה והשקילה בשבת וביום טוב. יש אומרים שטעם האיסור הוא משום שפעולות אלו הן 'עובדין דחול'; ויש שכתבו שפעולות אלו הן חלק מכלל העיסוק במסחר, שנאסר בשבת וביום טוב, (ראה תקציר לאתמול).

ומדידה לצורך מצוה - כגון מדידת כוס הקידוש אם יש בה שיעור 'רביעית' - מותרת. וכן שקילה לצורך מצוה - דעת רוב

האם מותר לשקול חפצים בשבת ללא משקל?

והרמת חפצים או מאכלים בידים לשם השערת משקלם, ללא כלי עזר, מותרת; ואף אדם שבעקבות עיסוקו הקבוע במצרך מסוים מסוגל להעריך את משקל חלקיו גם ללא כלי עזר - וכגון קצב המנוסה בשקילת חלקי הבשר והעוף - רשאי לעשות זאת בביתו לצרכיו האישיים.

[שו"ע תק, ב, ומשנ"ב ח, יב ריג; ביאורים ומוספים דרשו, 8]

בהמשך לאמור: שקילה בלתי מדויקת, דהיינו שפוחת מעט או מוסיף מעט, כך שתוצאת השקילה אינה מדויקת - אסורה בשבת, משום שניכר ממעשיו כי הוא עוסק בשקילה. ברם, מדידה באופן זה - שפוחת מעט או מוסיף מעט - מותרת, משום שלא ניכר כי הוא עוסק במדידה.

האם מותר לחרוץ אותיות על גבי מאכלים ביום טוב?

ומיני מאפה שחוקות בהם צורות או אותיות, או שהן בולטות מעל גבי המאפה - מותר לאוכלם בשבת עם האותיות והצורות, ואין בכך איסור מחיקה; ויש חולקים. ובנוגע לשבירת האותיות או הצורות בידיים, או חיתוכן בסכין, ראה במקורות.

[שו"ע תק, ג, ומשנ"ב טו ויז; וראה שעה"צ יט; ביאורים ומוספים דרשו, 12 ו13, בהרחבה ע"פ המקור; וראה שם שמ, 26 ו33]

חיתוך מאכל בצורת אותיות, בעלי חיים וכדומה, אסור בשבת וביום טוב; וכן אסור לחרוט בו אותיות וצורות. ומותר לחתוך מאכל בצורות פשוטות, כגון עיגול או משולש, ואף אם עושה כן לצורך סימון כלשהו; אולם, בעשיית נקב במאכל לצורך תלייתו או החזקתו באמצעות הנקב, יש להחמיר שלא לעשותו אף בצורות פשוטות אלו, (וראה עוד במקורות).

* חכמינו ז"ל אסרו את המקח והממכר בשבת, מפני החשש שיבואו לכתוב שטר מכירה, ויש אומרים שהאיסור נלמד מהכתוב על יום השבת: "וְכִבַּדְתוּ מַעֲשֵׂוֹת דְּרַכֵּיךָ מִמְצוֹא חֶפְצְךָ וְדָבַר דְּבָר".

* הנזקק בשבת למצרך מסוים, לצורך היום, רשאי לפנות לאדם המוכר מצרך זה, ולקבל ממנו את המצרך, על דעת שישלם לו לאחר השבת, בתנאי שלא יזכירו את סך עלות הקניה, ואת דבר פרעון התשלום בימות החול.

* שימוש במוקצה מחמת חסרון כיס ביום טוב לצורך אוכל נפש - נחלקו הפוסקים אם הוא מותר; אך שימוש במוקצה 'מחמת גופו' - לכל הדעות אסור אף לצורך אוכל נפש.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

בקניית בשר בהמה לצורך חג הפסח - האם מותר לומר "זה לפסח"?

שבכך נראה כאילו הקדיש את הבהמה בחייה לקרבן פסח. איסור זה אמור גם לגבי בהמה שאינה ראויה לקרבן פסח, כגון נקבה, משום שבאמירה זו נראה כאילו הקדישה על מנת למוכרה ולקנות בכסף שיקבל תמורתה בהמה הראויה לקרבן פסח. [שו"ע תסט, א, ומשנ"ב ב, רד]

כשמייעדים בהמה מסוימת לשחיטה לצורך אכילת בשרה בחג הפסח, ניתן לומר: "זה לחג", או: "זה ליום טוב" אבל לומר: "זה לפסח", משום שבכך נראה כאילו מקדיש את הבהמה לקרבן פסח; וכשאוכל את בשרה, הריהו דומה לאוכל בשר קדשים מחוץ למקום אכילתם. ואף על בשר של בהמה שכבר נשחטה, אין לומר כך, מפני

הלוח היומי

י"ב באב | רבי אפרים זלמן ב"ר מנחם מאניש מרגליות זצ"ל ממאציוב

יארצייט:

תרמ"ז: רבי אפרים זלמן ב"ר מנחם מאניש מרגליות זצ"ל ממאציוב
תשי"א: רבי שלמה ב"ר יצחק אייזיק אייזיקסון זצ"ל מראמאן
תשס"א: הגאון רבי יוסף מרדכי ב"ר יהושע וייס זצ"ל מראשי ישיבת טשעבין

הזמן הוא החיים!

הג"ר נחום פרצוביץ אמר: הזמן הוא החיים, ואיבודו של הזמן הוא איבוד ובזבוז החיים עצמם. אם יגידו לאחד בכמה אתה מוכן למכור חלק מהחיים שלך, היעלה על הדעת שהוא יסכים!?! ובכן, כשאדם מבזבז את הזמן הוא מאבד חלק מהחיים שלו. (לעבדך באמת להגר"ד יפה - במדבר)

נשתדל גם בימי בין הזמנים לנצל את הזמן לתורה ולעבודת ה' ולא נאבד חלק מחיינו לריק

* חדש - שיעורים בפרק כיצד מברכין במסגרת תוכנית בזכות התורה (שלוחה 27)

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il